

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTALAJDOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DEREKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérrel más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Áldozó csütörtök.

Lelkem odaszáll kelet illatos léghörbe...

A Jeruzsálemet környező magaslatok közül némi előkelőséggel emelkedik ki az *Olajfák hegye*. Északkeleti irányban a három csúcsra szakadó alakja, mint valami büszke fejedelmi korona tűnik fel a többi hegyek közt. A keresztény őshagyományok által megszentelt hely ez, hol Krisztus urunk a földtől megvála, menyekbe szállt.

— Legyetek okosak, mint a kigyók és szelidek, mint a galambok! — mondta a távozni készülő mester szomorkodó tanítványaihoz.

Az emberi ész és szív által megnyilatkozó két kardinális erénynek: az okosságnak és szelidségnek hatalmas fegyvereit adta kezükbe azoknak, kik pusztá kézzel, de az igazság, az elvek meggyőződésével indultak a küzdelembe.

Akkor a testiség kéjgyönyöreiben dobzódó erkölcsstelen Róma hurcolta diadalszekere után a világot...

És mentek az egyszerű halászok, hogy önmegtágadást követeljenek a szenvedő Jézus nevében, azoktól, kik a buja örömek rózsái közt szemlélték a rabszolgák nyomorait és egykedvűen hallgatták a cirkuszok porondján vonagló mártírok sohajait.

A három századig tartó vérzivatarok boruját némi derű váltotta fel Konstantin császár alatt. Anyja Ilona császárné, többek közt építtetett az Olajfák hegyén — Jézus menybemenetelének állítólagos helyén is — templomot.

Épült ez a szép templom, de közben csoda történt. Azon a ponton, hol Jézus menybe emelkedett, Venerabilis Béda és Szent Jeromos állítása szerint az építőknek nem sikerült a templomot beholtni, sem pedig a talajt mozaikkal kirakni.

Az idő romboló hatalma röviden végzett itt is. A fényes templom helyén ma már rozszant török mecset áll elhagyottan. Mellette kápolnaszerű helyiségben látható az Üdvözítő lábnyma, mely a keresztény hagyomány szerint, abban a pillanatban nyomódott a sziklába, mikor Jézus a menybe szállt.

Érdekes az a hit, hogy ma nap csak a balláb nyoma lát-

szik. A jobb láb nyomát a törökök a tizenhetedik század közepén letörték és mecsetjükből helyezték el, ahol kiváló tiszteletben tartják. Ez a lábnyom még mindig kivehető, bár a zarándokok millióinak csókja miatt elkopott. A sarkrész délné néz, míg a lábujjak északra néz, némi csekély hajlással nyugat felé. Eszerint az Üdvözítő menybemenetelek, miként a keresztfán. arcával Európa felé volt fordulva, mely Adrichomius megjegyzése szerint, legszebb része a világnak.

Jelenleg a lábnyom, hogy senkise tiporja, fallal van körülvéve és egy santon (török szerzetes) őrzete alatt áll, ki a szent lábnyomhoz ériatett apró négyzögletes kövecskéket szokott a zarándokoknak, csekély áron ajánlgatni.

Sajátságos szokás, hogy az Ur menybemenetelének ünnepén a katolikusok, a görögök, az örmények szent misét tartanak ebben a mecsetben.

Jézus menybemenetele napján önkéntelenül is felkeressük a Bethánia-féle vezető utat, mely oda vitte a nagy Mestert az utolsó bucsuzó helyre.

— Bizzatok bennem, én meggyőztem a világot! A Szentlélek, akit tiz nap mulva elküldök, az igazság lelke és eszettekbe juttatja, miket mondtam nektek.

Századokon keresztül milliók szívében viszhangzanak ezek a szavak. A világ legnagyobb mártírjának végső szavai: *Bizzatok bennem!*

Ez a bizalom a keresztényhit fundamentuma.

Szent Epiphán, szent Ágoston e biztató szavak hatása alatt nevezik ezt a napot az ünnepek ékességének, melyet különös áhitattal szentelt meg mindenkor a keresztény világ. Napokig tartó ima, böjtölés és gyónási ájtatossággal készültek erre az ünnepre, melyen megáldoztak. Ettől az áldozási cselekménytől kapta magyar elnevezését: *Áldozó csütörtök*

Fülei Szántó Lajos.

Az új választási törvény keliéke.

Irtá: Dr. Király Péter.

Szociálisták és demokraták, édes egy testvérek; csak az elnevezésük különbözteti meg egymástól őket. Voltaképen egyik sem különb, mint a másik. A

demokrata szállóige azonban valamivel határozottabb és leplezetlenebb, mint a szocialista szóvirág.

„Demokrata“ magyarul azt jelenti: „népuralom“ és így a demokrata párt azt jelentené, hogy népuralmi párt.

Kézenfekvő és mindenki által közismert dolog, hogy a szocialista és demokrata korifeusok zavarban halászatása sikerének legfőbb titka abban rejlik, hogy ők a bolonddá tétel médiuma gyanánt használt népet az abszolút uralomra és hatalomra juttatás szines reményeivel s mámorító kilátásaival kecsgették. Hogy azonban ők az abszolút népuralom alatt mit értenek? erre a kérdésre vagy üres frázisokkal és agyafúrt elszólásokkal felelnek, a mely feleletből teljesen hiányzik mindaz, a mi észszerű és józan, vagy pedig olyan magyarázatot adnak nekünk, a mely az ő igazi szándékukat s lelkük titkos vágyait napnál világosabban tolmácsolja előttünk. Ez a magyarázat az ő fenkölt istenes jelszavaikban jut legmeggyőzőbb kifejezésre, minők többek közt p. o. „Le a vagyonos osztálylyal!“ „Akasztófára a borkabátosokkal!“ „Éljen a vagyonegyenlőség!“ „A kit az Isten a közép magasságból egy fejjel nagyobbra növelt, annak a szentes egyenlőség nevében le kell ütni a fejét!“ stb.

Ilyen és ezekhez hasonló jelszavak ékeskednek az ő apostoli zászlójuk vérpiros mezején.

Ezek a jelszavak és nagymondások képezik hü tükrét a szocialista és demokrata vezérek vágyainak, törekvéseinek, életbölcseletének, jellemének.

Verbőczy István — a legnagyobb magyar jogász, — a ki bizonyára szeplőtelenebb jellemű publicista volt, mint ezek a mi szocialista és demokrata korifeusaink s csapatvezéreink: a Kristóffy, Bokányi, Benedek, Vázsonyi, Goldner, Weltner és a többi dicsők — ez a Verbőczy István a maga örökbecsű „Hármas-könyvében“ a „nép“ elnevezés alatt a magyar nemességet értette. Ő utánna több mint 300 évvel Kossuth Lajos a magyar nemesség, a nép politikai jogait törvényhozásilag kiterjesztette a nem nemes állampolgárokra is, azokra t. i., a kik azt megérdemelték. Így lett aztán minden szavazati joggal bíró

magyar állampolgár — politikai értelemben véve — egyúttal nemes ember.

Ez a Kossuth Lajos-féle politikai nemesség azonban ma 50 év után nem felel meg sem az állami életszükségletnek, sem a változott viszonyok követelményeinek. Ma már egy olyan társadalmi és közgazdasági hatalmas tényezőként jelentkező iparos és munkás osztálylyal bírnak, a mely 50 évvel ezelőtt, 1848-ban nem létezett és a melyet ma már politikai szempontból számításán kívül hagyni nem lehet, de nem is szabad. Megfelelő feltételek mellettezokra is ki kell terjeszteni a politikai nemességet, illetve a szavazati jogosultságot. Ezért van szükség a most készülő általános szavazati jogról szóló törvényre.

A törvényhozó hatalomnak tehát a reformálandó választási törvénnyel igazi és nemes szándéka csakis az lehet, hogy a Kossuth Lajos és törvényhozó társai által 1849-ban alkotott választási törvényt, a változott mai állapotok és népességi viszonyok követtele módon kiigazítsa, átdolgozza, megreformálja és pedig akképen, hogy ez az újabb törvény épenugy megfelelőljen a mai politikai életszükségletnek, mit a hogy az a régebbi — 1848-ik évi — választási törvény megfelelt az akkori politikai életszükségletnek.

Egyáltalán nem lesz tehát — lényegében — sem szocialisabb, sem demokratikusabb ez az ujonnan alkotandó választási törvény ma, mint a milyen volt az 1848-ik évi választási törvény akkor. Egy vitális szempontot azonban nem juttatott kellőképp érvényre az 1848-ik évi választási törvény. E tekintetben az új választási törvénynek radikálisabbnak kell lenni mint a régi volt, nevezetesen: a szavazati jogosultságot a magyarul írni, olvasni, beszélni tudás és a magyar nemzeti alklam iránt való odaadó hűség feltételeihez kell hogy kösse. E politikai morállal egyenértékű szempontokat a most alkotandó új választási törvénynek melőlnie semmiképp nem szabad, mert anélkül ez a törvény sokkal rosszabb lesz ma, mint a régi választási törvény volt 1848-ban. Ilyesmi pedig a magyar törvényhozásnak célja nem lehet. Fércmunkára a magyar államnak semmi szüksége nincs. Az új választási törvény az it-

feltüntetett hazafias szempontok mellőzésével józanészszerűen és becsületes magyar szellemben, sem szociális sem demokratikus nem lehet és így a jövőben igazi „magyar népuralmat“ teremteni nem fog.

Templomszentelés.

Az unitáriusok vallási buzgalmából az „Egy Isten tiszteletére“ emelt szép templomot, mely városunkat egy remek épülettel gazdagította, nagy ünnepségek lezajlása közben vasárnap e hó 24-én szentelte fel Ferencz József az unitáriusok fennkölt szellemű, kiváló püspöke, Verőfényes szép májusi napok kedveztek az ünnepségnek, mely voltaképpen két napra terjedt, mert az ünnepi hangulat már szombaton délután elkezdett, midőn a méltán népszerű püspök tiszteletet parancsoló szép alakja a vasuti kupé ajtaján megjelent. Hogy azonban sorrendet tartunk, meg kell említenünk, hogy a püspök fogadására Héjjasfalvára küldöttség indult Dr Sebessi János vezetésével a következő tagokkal: Sándor Mózes, Deák Lajos, Mátéffy Domokos, Dr Demeter Lőrinc, Barabás András és Pálffy Aladár, kikhez Székelykeresztúron csatlakoztak: Szentkirályi Ferenc, Gálffy Kálmán, Gálfalvi János, Molnár Kálmán lelkészek és Kozma Endre kir. körjegyző. A segesvári állomáson az ott egybegyült unitáriusok körében Raffay Domokos keresztúrköri esperes, Héjjasfalván pedig Dr Sebessi János alispán üdvözölte a püspököt, míg Székelyudvarhelyen Gothárd János polgármester tartotta a város nevében szép üdvözlő beszédét a püspökre, kit a pályaudvaron Ugron Ákos főispán is fogadott, Ferencz József püspök, kit a tapasztalt szeretet láthatóan megindított, mind a három helyen remekül stílizált beszédben köszöntötte meg a szívélyes fogadtatást és köszöntött még inkább fokozta, midőn a fenyőággal szépen díszített templom előtt László Domokos kir. táblai bíró fogadta. A püspök, miután az új templomot alaposan meg szemlélte, Jánossy Gyula ügyvéd vendégszerető házában foglalta el lakását.

A szombaton este tartott ismerkedési estély is a legkedvesebb hangulatban folyt le és méltó prologja volt a vasárnapi lélekemelő ünnepélynek.

Vasárnap a zsufolásig megtelt templomban folyt le az ünnepség legszébb része, melyen megyénk és városunk előkelőségén kívül nagyszámú közönség vett részt. Az új harangok zugása belevegült az orgona méla hangjaiba és csak fokozta az ünnepély magasztos voltát.

Délután 10 órakor vette kezdetét az istentisztelet, melyet a gyülekezet áhitatos éneke nyitott meg; utána az udvarhelyköri Dávid Ferenc Egylet dalköre intonált tisztán és szép öszhanggal egy Istenet dicsőítő zsoltárt, majd Ferencz József püspök tartotta megáldó imáját, mely ugy gondolata gazdagságával, mint az előadó hatalmasan érvényre emelkedett remek előadásában valódi drága gyöngye volt az ünnepségnek; Lőrinczi István székelykeresztúri lelkész gyönyörű alkalmi beszéde mély benyomást tett a hallgatókra. Az urvacsoari beszédet Vári Albert helyi lelkész tartotta

azzal a meggyőző erővel, mely a szívből fakadva a szívekhez szól és mely méltó volt a szeretett lelkész eddigi jó szónoki hírnevéhez. Remek hálaadó imát mondott Kisgyörgy Sándor esperes, mely után a gyülekezet éneke zárta be a lefolyásában impozáns templomi ünnepélyt; az egyes szónoklatok között a dalkör énekelt szép egyházi dalokat.

Istentisztelet után a vármegye és városi hatóságok, kir. törvényszék, pénzügyigazgatóság, a tanintézetek és számos más egyet tiszteletét fogadta a püspök, fél 2 órakor pedig díszes közebed következett a „Budapest-szálloda nagytermében, melyen megyénk és városunk színe-java képviselve volt.

Az első felköszöntőt, a jelenlevők nagy éljenzése mellett Ferencz József püspök tartotta a király ő felségére; a másodikat Ugron Ákos főispán mondotta, a ki gyönyörű beszéde végén a nemeslelkű püspököt élte; Daniel Lajos a főispánt, Kisgyörgy Sándor Daniel Gábor főgondnokot köszöntötte, míg dr Sebessi János a felekezetek közötti tartós egyetértésre emelte poharat. Ezeket kívül beszéltek Vári Albert, Vajda Ferenc, Deák Lajos, Papp Mózes, Boros György, Vegh Mihály püspöki titkar, Pálffy Jenő, Jakab Miklós és még számosan, a kiket — térszűke miatt — itt mind fel nem sorolhatunk. Fesztelen jó kedv uralkodott az egész ebéd alatt, mely a késő délutáni órákig elhúzódott.

A ünnepélyt bezáró táncvigalom már nem volt olyan látogatott, a mi nek kétségkívül a nagy hőség lehetett az okozója, mely nem igen volt biztató a táncolni vágyó ifjuságra nézve. A bevétel értesülésünk szerint 330 korona, melyben a 116 korona felülfizetés is befoglaltatik.

Nem volna teljes tudósításunk ha meg nem emlékeznénk arról is, hogy este 7 órakor szinte meglepetésszerűen kigyultak a város villamplápai és az egész közönségünk mintegy varázstűtőre az utcákra csapta a szokatlan látványosság; de az örömrivalgás csak rövid ideig tartott, mert nyolc órakor már ismét a szokott sötétség nehezedett utcáinkra...

Felszenteltetett tehát az „Egy Isten tiszteletére“ emelt templom, melynek lefolyt magasztos, szép ünnepélye ugy hisszük, mélyebb nyomokat fog hagyni a lelkekben, oly nyomokat, melyek embert az emberhez közelebb vezetnek és a melyek örökké eszünkbe jutattják: hogy mindnyájan az egy Isten teremtményei és a hit világában egyenlően testvérek vagyunk...

Gazdakörök rovata.

A mangalica sertés kétszeri malacoztatása.*

Ha a nyugati sertésfajták évente kétszeri malacoztatása általánosan bevett szokás, akkor az bizonyára anyagi haszonnal is jár, különben aligha terjedt volna el ez eljárás világszerte. S ha a yorkshireinek, berkshirei stb. sertésfajtáknak évente kétszer való malacoztatása anyagi hasznot nyújt, miért ne nyujtana hasznot a mangalica sertésnek is kétszeri malacoztatása? Kétségen

* Lapunk illusztris munkatársának e különös figyelemre méltó cikkelyét a „Köztelek“-ből vettük át. Szerk.

kívül nyújt is annyi hasznot; bizonyítják ezt mindazon tenyésztők, akik a kétszeri malacoztatást már megkezdték s hogy az eljárás nem vált még általánossá, annak egyéb oka nem lehet, mint ragaszkodás a régi, a megszokott eljáráshoz. Ragaszkodunk e régi eljáráshoz, mert kevesebb munkával jár, mert takarmány-megtakarítással kapcsolatos, illetőleg mert a kétszeri malacoztatással karöltve járó bővebb takarmányozás nagyobb forgó tőket venne igénybe.

Pedig az idő és a viszonyok változtak s ezen megváltozott viszonyokhoz mérten a gazdának is oda kell törekednie, hogy az egész vonalon nagyobb jövedelmet teremtsen s nevezetesen, hogy kiaknázza a kedvező sertéskereskedelmi és sertésárviszonyokat is, hogy a sertésenyésztésből is nagyobb jövedelmet produkáljon.

Foglalkozunk tehát kissé behatóan a kétszeri malacoztatás előnyeivel és hátrányaival.

Mindenekelőtt az a kérdés merülhet fel, szükség-e a kétszeri malacoztatás nagyobb tőkebefektetést vagy sem? Számottevő jelentékeny befektetést semmiesetre sem. Felteve hogy ugyanannyi malacot akarunk felnevelni, mint most s ennek következtében kocáink számát felére apasztjuk, semmivel sincs nagyobb vagy több istállóra szükségünk, mint amennyivel jelenleg az egyszeri malacozással rendelkezünk. Ha a jelenlegi koczaállományunkat kívánjuk kétszer malacoztatni, ugy valamivel több istállóra van szükségünk, de csak abban az esetben, ha a malacokat egyéves korban kívánjuk eladni. Ez esetben tehát a kora tavaszi malacok részere a következő télen istállóra van szükség, amennyiben az egyszeri malacozásnál most rendelkezésre álló istállóban valószínűleg nem férnek el; ez az istálló azonban a legprimitívabb szerkezetű, házilag legolcsóbban előállított lehet.

Munkaerőre is alig van többre szükségünk, mint jelenleg, sőt a jelenlegi munkaerőt sokkalta jobban kihasználjuk, mert annak évi költsége nem egy, de két malacozásra oszlik meg.

Egyedül a takarmányozásban lesz jelentékenyebb változás, szemes takarmányból igényeltetik jelentékenyen nagyobb mennyiség, mert a kocák állandóan vemhesek vagy szoptatósak lévén, egész éven át szemes takarmányon tartandók, míg a jelenlegi rendszernél az év egyik feleben ridegebb tartásban részesülnek. Ha azonban az egyszeri malacozás megfizeti a kocák fél éven át való intenzívebb tartását, a kétszeri malacozásnak okvetlenül meg kell fizetni az egész éven át való intenzívebb tartását. Sőt miután a sertéstartás s az évente egyszer való malacoztatás a befektetett tőkét haszonnal kamatoztatja, a kétszeri malacoztatás által kell hogy ugyanazon tőke kétszeres kamatozása éressék el.

Azon ellenvetések, hogy a mangalica koca a kétszeri malacoztatást nem tűri, hogy rövidesen tönkremegy, meg nem állják helyüket annyival kevésbbé, mert ha rövidebb ideig használható is tenyésztésre a koca, de fiatalabb korban kerülőven hizóba, jobban hizik, jobb minőségű árut szolgáltat s így értékebb is,

Kétségkívül dolog, hogy a kocák megviseli a kétszeri malacoztatás s nem igen lehet őket 5—7 évig tenyésztésre használni, mint az az egyszeri malacoztatásnál szokásos, de így is lehetséges őket minden hátrány nélkül hatszor-hétszer malacoztatni; a különbség e-upán az, hogy hatszori malacoztatás, tehát három évi tenyésztésre való használat után selejtezzük, miskaroltatjuk s hizaljuk ki őket; az öt éves miskarolt kocák hizóképessége pedig bizonyára sokkalta jobb, mint a hét-nyolc éveseké s így a tenyésztőnek a hároméves használat utáni kisélejtezésből abszolúte semmi kára nincs, sőt hasznávan mert a vevő rendszeren 15—20 fillérrel olcsóbban veszi a ven, mint a fiatal mustra kocákat s míg ezeknél rendszeren csak 50 kg, öt von le páronként, addig amazoknál 55—60 kg.-ot.

Miután tehát a kétszeri malacoztatás semmi néven nevezendő anyagi hátránnyal nem jár, számottevő tőkebefektetést nem igényel, a felhasznált nagyobb mennyiségű takarmány értéke pedig a második malacoztatásban bőségesen megtérül, — ugyannyira, hogy a befektetett tőkének mindenesetre kétszeres kamatozása éretik el, egyetlen ok sem szól amellet, hogy mangalica sertéseinket is ne kétszer malacoztassuk. Sőt a kétszeri malacoztatást nemcsak saját előnyünk és hasznunk, de fontos közgazdasági okok is vallják, — mert ezáltal népünk jobb táplálkozását s országunk ez iránybani nagyobb kivitelét is biztosíthatjuk.

Fő fontosságú dolog a malacoztatás évente kétszeri bevezetésénél azt ugy elrendezni, hogy az első malacozás az év legelső hónapjaira, mindenesetre februárra essen s ezt a második malacoztatást július hó végén, augusztus hó folyamán kövesse, hogy így a második letelestől származó malacok is a tél beálltaig megerősödjének s így azt jól kiállhassák. A késői malacok közül sok megy veszendőbe a tél folyamán s valamennyien gyengébben fejlődnek. A koca tehát elsőbben ellik február hónapban, rühed március végén, vagy április elején; vemhes április, május, június és július hónapokban. Másodszor ellik augusztus hónapban, szoptat augusztus szeptember hónapokban, rühed szeptember végén, vagy október elején.

Tapasztalati tény az is, hogy közvetlenül a választás után a kocák sokkalta egyenletesebben rühednek, tehát a bedugulás hamarabb lefolyik s így a malacok egyformábbak lesznek.

Ezen indokból kifolyólag a legmelegebben ajánlom gazdatársaimnak mangalica kocáik évente kétszer való malacoztatását.

Kovácsy Béla.

KÜLÖNFÉLEK.

KÉT IMA.

IRA: DR NAGY GYÖRGY.

Messze az Olt partján
Egy törpe kis házban,
Özvegy asszony imát
Mond magába szálltan.
Minha templom lenne
Az a kicsi szoba,
Szentté válik a szó
Mint reszketve mondja.

Ezer, meg ezer kellemetlen leget légyfogó-papíros
Légy — ne légy!
mely darabonként csak 4 fillért egyedül Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében kapható.

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám alatt

A Székely Szövetség körülatos elnökség hozta el, hogy indítva tüzhöz küldje sorozat tekintő város a székely rendre nem

Mo lapok se jele mo ereszt villam zonyit vilá m o tást n rendez ványo sége m o már utcáb gatják

Az árvák atyjához
Könyörög imája.
Hogy jó indulattal
Nézzen a fiára,
Hajnalát meghozza
Annak a szép napnak,
Mikor haza jöhet,
Mikor együtt laknak
Békességben, csendben
Elvonulva élnek
Egymás fájdalomnak,
Egymás örömeinek

Valahol nagy messze
Idegen világban
Büszke, dacos fia
Kipirultan, lázban
Kéri a teremőt,
Hogy célját elérje
Tűzet, erőt öntsön
Minden énekébe;
Hogy felriadjanak
Az elnyomott népek
Kivívni jogukat,
Az Egyenlőséget;
Hogy a rabláncokat
Összeszaggathassák,
Hogy diadalt üljön
A véres szabadság.
Ne legyen egy pernyi
Csendje, nyugodalma,
Mig tervét nem viszi
Dicső diadalra.
Oh népek Istene!
Oh árváknak atyja!
Melyik imának lesz
Nálad foganatja?.....

A Székely-Szövetség közgyűlése Székelyudvarhelyt tartja.

A Székely-Szövetség központi vezetősége vasárnap tartott értekezletét elhatározta, hogy a Szövetség közgyűlését az idén Székelyudvarhelyen aug. 24-ike körül fogja megtartani. Kapcsolatosan sürgős felhívást intéz az elnökség a Székely-Társaságokhoz és más tageszervezetekhez, hogy évi jelentéseiket, esetleges indítványokkal vagy tárgyalásra tűzhető javaslataikkal jun. 15-éig küldjék be. Ehhez képest a tárgysorozatot később állítják egybe, tekintettel azokra a megoldásra váró égető kérdésekre, melyek a székely kongresszus által napirendre tűzettek, végre azonban nem hajtottak.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a héten a helyi lapokban egy szenzációs nyilatkozat se jelent meg;

mondják, hogy vasárnap azért eresztették meg oly korán este a villamos áramot, mert beakarták bizonyítani, hogy városunknak nagyobb világosságra volna szüksége;

mondják, hogy a próba kivilágítást nagy kár volt belépti díj nélkül rendezni, mert nálunk az ingyen látványosságnak mindig nagy közönsége van;

mondják, hogy a Kossuth utcán a héten nem láttak egy kolduló alakot se;

mondják, hogy a nap ereje által már kiszáradt mocsarakat a „Tó-utcában” belépti díj nélkül mutogatják;

mondják, hogy a „Cifra nyomoruságnak” nálunk nagy kelendőse van;

mondják, hogy a régi városháza és eszmadiaszin telkére óriási iparbazárt fognak építeni — a jövő században.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **A korondi eset.** Mult lapunkban megemlékeztünk arról, hogy Korondon, a budapesti Barkóczy-esethez hasonló történet és most azon helyzetben vagyunk, hogy erről a hivatalosan felvett okmányt, lapunk olvasóinak bemutathatjuk: Jegyzőkönyv a házasságkötésnél való közreműködés végett előterjesztett felebbezés tárgyában Fölvette Korondon 1908. évi május 16-án Kádár Gyula, a korondi kerület anyakönyvezetője. Jelen voltak: Oláh József és Fábán Rebeka házasulandók; Oláh Áron és Fábán István tanúk. Megjelent felek előadják, hogy a már szabályszerűen megejtett és lejárt kihirdetés alapján miután sem házassági akadály, sem szabad beleegyezést kizáró körülmény nem forog fenn házasságot szándékoznak kötni; s kéri alólírott anyakönyvezetőnek e házasságkötésnél való közreműködését. Alólírott anyakönyvezető az általa szabályszerűen foganatosított kihirdetés alapján, miután egyébként a házasságkötésnél való közreműködést mi sem akadályozta, ünnepélyes öltözetben, felállva közvetlenül a házasságkötés előtt, az utasítás 68 § a értelmében házasulandóhoz intezendő kérdések feltétele előtt, az akkor még ülő házasulandókat felhívta, hogy álljanak fel, mit ők megtagadtak. Ennek folytán a következőkép végelhatározott: Oláh József korondi lakosnak Fábán Rebeka korondi lakossal tervezett házasságára nézve a házasságkötésnél való közreműködést megtagadom. Indokok: Az utasítás 71 § a kimondja azt, miszerint a polgári tisztviselő a házasságkötésnél való közreműködését a házasulandók oly magatartásától, vagy pedig oly jelvények használatától, vagy oly jelképes cselekmények végzésétől függővé nem teheti, a melyek a törvényben meghatározott polgári házasságkötésnek jellegével össze nem egyezhetők. De ebből viszont következik, hogy a polgári tisztviselő a házasságkötésnél való közreműködését függővé teheti a házasulandók oly magatartásáról, mely a törvényben meghatározott polgári házasságkötésnek jellegével összefér. A közreműködés megtagadásának jogát ekként megállapítván, alólírott anyakönyvezető figyelembe vette az utasítás utóbb idézett § ában foglalt azon rendelkezését, mely a polgári tisztviselőnek köteleességévé teszi, hogy a házasságnak kellő ünnepélyességgel és jelentőségéhez illő komolysággal való megkötésére felügyeljen. Kétségen kívül áll már most az, hogy az állás nem tekinthető oly jelképes cselekménynek, mely a polgári házasságkötés jellegével össze egyeztetelhető ne volna. Ehhez képest házasulandók már ezen okból is a polgári tisztviselő felhívásának eleget kellett volna tenniük, s ha ezt nem tették alólírott anyakönyvezetőnek már ezen egy okból is joga volt a közreműködést megtagadni. De ezen kívül kétségtelen az is, hogy

a polgári ünnepélyes cselekmények rendszerint felállva végeztetnek. Ez általános szokás. Bárminő ünnepélyes polgári ügyben a lényeges cselekmény megkötése előtt úgy érdekeltek, mint érdeklődők rendszerint felállanak, dokumentálva ezzel az eljárással a cselekmény ünnepélyességét: s a mi általános szokás, az az egyik legkomolyabb, legünnepélyesebb cselekménynél a házasságkötésnél is megkövetelhető. Alólírott polgári tisztviselő előtt oly eset nem is volt, hogy a házasulandók a házasságkötést ülve öhajtották volna elvégezni. Alólírott tisztviselő fellebbező házasulandók fenti eljárásával tehát nemcsak a házasságkötés ünnepélyességét és komolyságát látta veszélyeztetve, hanem ezen eljárást a törvény iránt tanúsított egyenes tiszteletlenségnek is tekinthette, a mit alólírott tisztviselő meg nem tűrhetett. Ezeknél fogva habár a felállítás a házasságkötésnél való közreműködés megtagadása az előbb idézett § szellemének megfelelően indokolt volt. Alólírott anyakönyvezető a határozat kihirdetése után figyelmezteti feleket, hogy e határozat ellen az általi anyakönyvekről szóló 1894 XXXIII. t.-c. 60. §-a értelmében a törvényhatóság első tisztviselőjéhez bélyegmentesen felebbezéssel élhetnek, annak határozata ellen pedig a kir. törvényszékhez fordulhatnak. Megjelent felek a határozat ellen felebbezéssel élnek. Kádár Gyula anyakönyvezető. Felek nem írták alá ezen jegyzőkönyvet.

— **A „szemetes”** roppant nagy alak városunkban; valóságos grasszál. Szerződéses köteletségének eleget nem tesz; elmulasztja a csengetést, mert ebből is hasznot húz. Ugy gondolkozik, hogy ha nem csenget, az egyes udvarokon meggyül a szemét és ennek kihordásáért neki külön fizetség jár, amelynek nagyságát ő szabja meg. Felhívjuk ezen tarthatatlan állapotra rendőrségünk figyelmét. Szoktassa rendhez a „szemetes”-t, éppen úgy, mint a borvizeseikkel erőlyesen megeselekedte. Figyeljék meg a „szemetes” visszaéléseit, mert az közegészségügyünk rovására történik.

— **Tíz éves találkozó.** Dr. Paál Árpád vármegyénk főjegyzője június 3-ára 10 éves találkozóra hívta össze az 1898. évben a székelyudvarhelyi róm. kath. gimnáziumban érettségizett volt osztálytársait. Mint értesülünk erre a szép találkozóra Kolozsvárról Benkő Sándor, az „El-lenzék” munkatársa is városunkba érkezik.

— **Kormányképviselő.** A közoktatásügyi miniszter a székelyudvarhelyi református kollegiumban tartandó érettségi vizsgálatokhoz Dr. Szabó Péter budapesti gyakorló főgimnáziumi tanárt küldte ki kormányképviselőnek.

— **Nyilvános köszönet.** Szejke fűrdőn f. évi május hó 17-én rendezett műkedvelői előadáson felül-fizettek: Ugron Ákos főispán 2.80 K, özv. Ugron Lázárné 3.80 K, Pálmay József 1.20 K, N. N. 20 f, N. N. 10 f. Az előadás összesen 10 K tiszta jövedelmet hozott az elhagyott gyermekek részére. Ezen összeget a rendezőség Ugron Ákos főispán kezéhez szolgáltatta be, hogy az

Udvarhelymegyei hasonló célu gyűtésekkel együtt az országos gyermekvédő ligához juttassa. Ugy a nemes szívű felülfizetők, mint az összes közreműködők és Fischer Ferenc, ki mint sugó volt szíves közreműködni fogadják ez uton is a rendezőség hálás köszönetét.

— **Nyugdíjazás.** József Mihály ravai unitárius elemi iskolai tanítót 46 évi szolgálat után a közoktatásügyi miniszter nyugdíjazta s hosszas szolgálatát alatt tanúsított odaadó buzgó, működéséért elismerő köszönetét fejezte ki.

— **Halalozás.** Ferenczy Lajosné, szül. Siménfalvy Anna, életének 66-ik, boldog házasságának 44-ik évében e hó 21-én éjjeli 11 órakor Felsőrákoson hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Hűt tetemét e hó 23-án J. u. 4 órakor kísérték örök nyugalomra, gyászoló családjá és nagyszámú közönség részvétele mellett.

— **Meghívó.** „Étéd és vidéke állattenyésztőinek szövetkezete” 1908. május 31-én, az Erzsébetházban, d. u. 5 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre. Tárgy: A szövetkezet felosztása vagy fentartása feletti határozat. Az igazgatóság.

— **Segesvári hírek.** Gróf Majlath G. Károly róm. kath. püspök, a brassói megüresedett plebania hivatal vezetésére ideiglenesen Meisel József segesvári plébánost küldte ki; a segesvári plébánia vezetésével pedig ideiglenesen Márton Andor püspöki titkárt bizta meg.

— **Szoborleplezés.** Vörösmarty Mihálynak, a nemzet nagy költőjének és a legszebb nemzeti ima a „Szózat” szerzőjének művészileg alkotott remek szobrát vasárnap leplezték le Budapesten óriási közönség jelenlétében. Az ünnepélyen a királyt József Ágost kir. főherceg képviselte, ki fenséges neje Augusztia főhercegnő kiseretében jeient meg. A nagy költőhöz méltó, eszmékben gazdag emlékszózatot Rákosi Jenő tartotta.

— **Kozma Andor költeményeiről.** Nagyhy Dénes tollából eredő ismereteket vettünk, mely úgy a bírálóhoz, mint az elbírált jeles íróhoz méltó munka és csak örvendeni tudunk, ha a mai sivar, hyperrealis világban, midőn az emberek életük minden pillanatát a kenyér utáni tülekedésnek szentelik, akad olyan ideális lélek, kit a költő remekei kritikái méltatásra képesek inspirálni. Igaz, hogy Kozma Andor már 1881 óta olyan irói működést fejtett ki, mely őt hazánk legjobbjainak első sorába emelte, mert a „Koboz” néz alatt megjelenő heti krónikáit is a költészet aranyhimnora ragyogja be, de azért halálával tartozunk Nagyhy Dénesnek, hogy erre a jeles poétánkra újabban raterelte a magyar közönség figyelmét, mert ez a mi jó magyar népünk könnyen hevül, de fájdalom hamar is felejt.

— **Felvételi értesítés a székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskolában.** Cel: négy éves tanfolyam alatt a tanulókat gyakorlatilag képzett, elméletileg művelt iparosokká nevelni. Rendes tanuló felvételnek a) a kik legalább 2 középiskola, vagy 6 népiskolai osztályt végeztek, esetleg a tanonciskolát 3 éven át jó sikerrel látogatták, b) akik 12 éves kort elérték és ép, egészséges, kifejtett testalkattal bírnak. A felvételi folyamodványhoz csatolandók: a) keresztlevel, b) iskolai bizonyítvány, c) az atya vagy gyám kötelező nyilatkozata arról, hogy a felvett ifju a szakiskola IV. évfolyamát

Ezer, meg ezer kellemetlen legyen légyfelelő-papir! Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám alatti papírkereskedésében kapható.

teljesen bevégzi, d) orvosi- és újraoltási bizonyítvány. A tanítás teljesen díjmentes. Műhelybiztosíték címén 6 korona az intézet pénztárába fizetendő. Szegénysorsu, de jó magaviseletű és szorgalmas tanulók egész vagy fél ösztöndíjban részesülnek, ha szegénységüket hitelesen igazolják. Az intézettel kapcsolatosan internátus és konviktus áll fenn, amelyben a nem ösztöndíjas tanulók ez időszereint egy óra 19 koronát fizetnek. A felvételi, illetőleg ösztöndíj iránti kérvények az intézet felügyelő bizottságához címezve, legkésőbb f. hó 10-ig az igazgatósághoz nyújtandók be. Egyben az iskola évi értesítője nyújt tájékoztatást, amelyet az intézet igazgatósága készséggel küld meg kívánatra az érdeklődőknek. Székelyudvarhely, 1908. május hóban. Az igazgatóság.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

Sz. 764—908. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A székelykeresztúri kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Agrár tárcaképzőtár részvénytársaság Marosvásárhelyt végrehajtónak Palfy Mihály marosvásárhelyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 3942 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykeresztúri kir. járásbírósa) területén levő:

A + 1 rendsz. 279. hsz. 1 hold 1540, 280. hsz. 3 hold 770 négyszögöl szántóra, 281. hsz. 1 hold 430 négyszögöl kaszálóra 259 K. A tarcsafalvi 217. sz. tjkvben A + 1 rdsz. 855 hsz. 1 hold 1015 négyszögöl erdőre 12 K. A tarcsafalvi 14. sz. tjkvben A + 2. rdsz. 81. hsz. 532

négyszögöl kertre 39 K, 3. rsz. 85. hsz. 183 négyszögöl kertre 14 K, 5. rsz. 151. hsz. 648 négyszögöl faház, 152. hsz. 823 négyszögöl kertre 430 K, 8 rsz. 183. hsz. 124 négyszögöl faház, 184. hsz. 900 négyszögöl kertre 386 K, 10 rsz. 450 hsz. 670 négyszögöl kaszáló 8 K, 12. rsz. 542 hsz. 255, 546. hsz. 747 négyszögöl kaszáló 20 K, 13. rsz. 551. hsz. 1120 négyszögöl legelő 7 K, 14. rsz. 560. hsz. 794 négyszögöl kaszáló 28 K, 15. rsz. 581. hsz. 647 négyszögöl kaszáló 22 K, 16. rsz. 633. hsz. 1295 négyszögöl erdő 6 K, 17. rsz. 653. hsz. 556 négyszögöl erdő 3 K, 18. rsz. 667. hsz. 3 hold 670 négyszögöl erdőre 24 K, 19. rsz. 772. hsz. 1500 négyszögöl erdőre 13 K, 20. rsz. 807. hsz. 957 nsz.-öl erdőre 5 K, 21. rsz. 845. hsz. 1062 nsz.-öl erdőre 5 K-ban az árverést elrendelte hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi június 5-ik napján délelőtt 9 órakor Tarcsafalván megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat köszpénzben vagy az 1881. LX. t. c 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a keit igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ban kijelölt óvakkepes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezeséről kiállított szabályszertű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság Székelykeresztúr, 1908 március 1. Cseresznyés, kir. járásbíró.

VAN, de soká nem lesz ilyen olcsó ár!

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 25. sz. alatt WEISZ ÁRMEN UTÓDA butoraktáros összes készletét — átköltözés miatt — eddig nem létezett olcsó áron azonnal eladja.

Nyári menetrend.

Ervényes 1908 évi május hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u.—Predeal—Bukarest—Palanca	Gyv.	Szv.
I-III.	I-II.	állomások	I-II.	I-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	1112	é Szolnok	539	344
144	1247	é Páspökladány	408	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	911	é Nagyvárad	239	1104
827	533	é Kolozsvár	1150	559
—	987	é Dés	—	309
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1048	755	é Torda	852	318
1044	750	é Székelykocsárd	900	307
453	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1143	831	é Tövis	812	157
—	930	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1227	632
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradnál	1225	605
404	1090	i Arad	438	225
1056	746	i Gyulafehérvár	910	850
1206	838	i Tövis	812	157
1239	905	é Küküllőszög	735	1253
302	911	i Küküllőszög—Parajd	648	1238
902	238	é Parajd Szováta és Korond fürdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
358	1257	é Nagyszében	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz.-udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz.-udvarhely	531	849
441	1229	é Székelykeresztúr	430	815
606	155	é Székelyudvarhely Homoród-, Szejke-, Gergely- és Solymossy-féle Sostfürdők	305	700
632	135	é Földvár Előpatak-fürdő	313	637
712	209	é Brassó	245	543
1200	219	é Predeal	112	332
111	331	é Bukarest	800	915
805	920	i Brassó-Kézdivásárhely-Bereczk	159	633
1008	430	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1249	705	é Kézdivásárhely	1033	245
134	753	é Kézdivásárhely, Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	952	154
225	856	é Bereczk	905	1257
1035	500	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1114	610	é Málnás-fürdő	1113	346
1143	658	é Tusnádfürdő	1033	321
1242	831	é Csíkszereda	903	223
115	900	é Mádéfalva	824	151
336	306	i Gyimes	520	—
346	346	é Palanca	—	1092
200	946	i Mádéfalva	750	150
440	1230	é Gyergyószentmiklós	500	1020

1848 eredeti angol, francia és amerikai toalett-modell közül a Budapesti Bazar egy evfolyamában. Előfizetési ár: negyedévre 2 K, a „Székely-Udvarhely” előfizetőinek 1 K 60 f. Ingyen mutatványsszámot küld a „Budapesti Bazar” kiadóhivatala Budapest, VIII., Baross-u. 22. (Budapesti Bazar-ház.)

Kitünő főzött ECET
nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható
CSIA BALÁZS
ecetgyárában Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. sz. alatt
Jó minőségű honi gyártmány!

Cseresznyét. nagy szeműeket, nagy ízűeket, nagy termésűeket, nagy színesűeket, nagy ízűeket és befőzésre postakosaránként 3 koronáért. **Ugorkát,** kalarabét, zöld vajbobot, 15két, kékáposztát, gombát, cukorborsót, spargart, csillót és új burgonyát vegyesen, postakosaránként 2 K 50 fillért (ismét-eladónak külön árajánlatot) küld
Szabó 104. Csongrád.

Eladó ház. Székelyudvarhelyt, a báró Orbán Balázs-utca 31. sz. a levő épületes baitelek eladó. Értekezni lehet Barabás Dénes kereskemesterrel ugyanott.

BORI!
Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél
a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY tiszta 48-as függetlenségi lap. Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien legjobb magyar gyártmányú diszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvetel. levélpapírosok stb. Nagyválaszték tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

Állandóan kaphatók mindenféle kész nyomtatványok. u. m. községi, körjegyzői, szolgabírósaági, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET **BETEGH PÁL** **KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS**

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett **KÖNYVNYOMDÁJÁT** mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatóságai és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá **könyvkötészetét** honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csararionok (crayonok), zsebironok, esavaronbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tűk. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérmű és levélpapírpajzslásra. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablak és néveliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiscolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** rak-tára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beiró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők, vonalzők, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itatódeszkák, olaj-s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, írómappák. Legjobb dörzsmézők, gummiszalagok. — Rajzszögek szönyegszegek, kapesok stb.

A székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.